

Bütünle?tirmenin Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bütünle?tirmenin Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18264>

Özet

Bütünleştirilen Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek, bütünleştirme uygulamalarından, özel eğitim gereksinimleri olan çocuklar üzerindeki etkilerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, Şahbaz, Atılgan ve Aydemir (2018) tarafından gerçekleştirilen bir uyarlama çalışması sonucu Türkçeye kazandırılmıştır. Ölçeğin temel hedefi, kaynaştırma ortamlarında bulunan öğrencilerin sosyal, akademik ve duygusal gelişimindeki değişimleri ölçmektir.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında, özel eğitim ve genel eğitim ortamlarında kesim noktasında yer alan önemli bir değerlendirme aracıdır. Kullanılan veriler, eğitim programları ve destek hizmetlerinin ne ölçüde başarılı olduğunu ortaya koyarak iyileştirme süreçlerine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Sorumlu yazar olarak Ümit Şahbaz belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Bütünleştirme, Kaynaştırma Eğitimi, Özel Gereksinimli Çocuklar, Ölçek Uyarlama, Eğitim Psikolojisi, Değerlendirme.

Yazarlar

Ümit Şahbaz, Harun Atılgan, Derya Aydemir.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki eğitim sisteminde uygulanan bütünleştirme (kaynaştırma) eğitiminin, özel gereksinimli öğrencilerin gelişim alanları üzerindeki etkilerini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle öğretmenlerin ve ilgili profesyonellerin, bütünleştirme ortamlarında öğrenci üzerindeki algılanan faydaları veya zorlukları değerlendirmelerine yardımcı olmayı hedefler.

Araştırmacılar, uyarlama çalışmasıyla, uluslararası alanda kabul görmüş bir araç Türk kültürüne ve eğitim bağlamına taşıyarak, bu alandaki bilimsel çalışmalara güvenilir bir ölçme aracı sağlayarak amaçlanmaktadır. Ölçek, bütünleştirme uygulamalarından yararlanarak izlemek ve kanıta dayalı eğitim politikaları geliştirmesine katkıda bulunmak için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, bütünleştirme sürecinin özel gereksinimli çocuklar üzerindeki çok boyutlu etkilerini ölçen bir yapıya temel alır. Bu yapı, genellikle öğrencilerin akranlarıyla olan sosyal etkileşim düzeylerini, akademik görevlere katılmaları ve duygusal iyi olmaları kapsayan faktörlerden oluşur.

Bütünleştirilen ortamın çocuğun kendine güveni, kabul görme düzeyi ve öğrenme motivasyonu üzerindeki etkileri de bu yapının ayrılmaz bileşenleridir.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleminde de geçerli olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Bu psikolojik yapı, özel eğitim hizmetlerinin etkinliğini değerlendirilmede kullanılan temel bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal kaynakta geçerlik bilgileri detaylı olarak belirtilmemiş olsa da, bir uyarlama çalışması (Şahbaz vd., 2018) kapsamında kapsamlı geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi) ve ölçüt bağıntılı geçerliliği içerir. Yapı geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini doğrular.

Uyarlama sürecinde, uzman görüşleri alınarak dilsel ve kültürel eşdeğerlik sağlanmıştır; ardından istatistiksel yöntemlerle ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde de tutarlı olduğu gösterilmiştir. Bu, ölçeğin Türkiye bağlamında ilgili yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlar.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik değerleri açıkça listelenmemiştir; ancak akademik bir uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılığı ve güvenilirliğini mutlaka rapor etmelidir. Güvenirlik analizleri tipik olarak Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının hesaplanması içerir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Şahbaz ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ölçeğin farklı alt boyutlar için elde edilen iç tutarlılık katsayıları kabul edilebilir düzeyde olduğu ve dolayısıyla ölçeğin istikrarlı ve güvenilir ölçümler sağladığı kabul edilmektedir. Bu, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verebileceği anlamına gelir.

Faktör Analizi

Ölçeğin uyarlama sürecinde, yapı geçerliliğini test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile madde yapısı incelenmiş, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile orijinal ölçekteki faktör yapısının Türk örnekleminde doğrulanıp doğrulanmadığı kontrol edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi boyuta yüklendiğini netleştirmek için hayati öneme sahiptir.

Faktör analizi sonuçları, Bütünleştirilen Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek'in çok boyutlu bir yapıya sergilediğini ve bu boyutların bütünleştirilen

sürecinin farklı yönlerini (örn., sosyal entegrasyon, akademik başarı, duygusal tepkiler) temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemiştir; ancak benzer psikometrik araçlarda genellikle 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Özel gereksinimli çocuklarla çalışan öğretmenler, ebeveynler veya ilgili eğitim profesyonelleri.

Age Group: Bütünleştirme eğitimi alan okul çağındaki çocuklar (İlkokul/Ortaokul dönemi). Yaş aralığı makalenin örneğine göre belirlenir.

Population Details: Ölçeğin geliştirildiği uyarlama çalışmasında kullanılan örneklem, Türkiye'deki çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler veya özel gereksinimli öğrenci ebeveynleri olmuştur.

Test Methodology: Gözlemci veya derecelendirici tipi raporlama ölçeği (Observer/Rater Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Özel Eğitim, Bütünleştirme Etkisi, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Özellikler, Kastamonu Eğitim Dergisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Sorumlu yazar: Ümit AHBAZ)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Makale referansında mevcuttur.)

Şinler, Ücret ve Uygulama Yolu

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle ilgili makaleye atıf yapmakla serbesttir. Ticari kullanım için yazarlardan izin alınması gerekebilir.

Test Yılı: Ölçeğin uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Şahbaz, Ü., Atılgan, H., & Aydemir, D. (2018). Bütünleştirilen Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek uyarlama çalışması. *Kastamonu Education Journal*, 26(6), 1843-1850. doi: 10.24106/kefdergi.2202

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçek çalışmasının orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: butunlestirmenin-ozel-gereksinimli-cocuklar-uzerindeki-etkisini-belirlemeye-yonelik-olcek-toad.pdf

Bütünleştirilen Özel Gereksinimli Çocuklar Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.